

RTU studiju kurss "Kuģu dīzeļiekārtas un turbīnas"

0J000 Latvijas Jūras akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LJA371
Nosaukums	Kuģu dīzeļiekārtas un turbīnas
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Andrejs Sotņičenko - Lektors
Mācībspēks	Artūrs Koreņkovs - Lektors Rauls Klaučāns - Pētnieks
Apjoms daļās un kredītpunktos	5 daļas, 12.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	<p>Studiju kurss sniedz studējošajiem zināšanas un prasmes attiecībā uz kuģa dīzeļdzinējiem, tvaika un gāzu turbīnām un propulsijas sistēmām, kas nepieciešamas, lai studējošais spētu ekspluatēt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus, degvielas, eļļošanas, balasta un citas sūkņēšanas sistēmas atbilstoši noteiktajām prasībām, nodrošinot to darbības nepārtrauktību un atbilstību kuģa ekspluatācijas režīmam, kā arī vadīt galveno enerģētisko iekārtu, palīgmehānismu un saistīto sistēmu ekspluatāciju.</p> <p>Tiek aplūkoti kuģu galveno dīzeļdzinēju un palīgdzinēju konstrukcijas un sastāvdaļas. Studenti iegūs padziļinātu izpratni par šo dzinēju darbību un to nozīmi kuģu dzinēju propulsijas sistēmās. Izmantojot praktiskās apmācības un teorētiskās zināšanas, studenti apgūs zināšanas par pareizu mašīnu uzbūvi, palaišanas un izslēgšanas procedūrām, darbības uzraudzību un problēmu novēršanas paņēmieniem.</p> <p>Dīzeļdzinēju pamatteorijas izpratne ir ļoti svarīga topošajiem kuģu inženieriem. Tiek aplūkoti tādi temati kā termodinamika, sadegšanas procesi, dzinēja cikli un emisiju kontrole, kas ļauj studentiem izprast pamatprincipus, kuri nosaka dīzeļdzinēju darbību.</p> <p>Papildus dīzeļdzinējiem tiek aptvertas arī kuģu tvaika un gāzes turbīnu uzbūves aspekti. Studenti pētīs turbīnu darbības principus, lāpstiņu konstrukciju, vadības mehānismus un to integrāciju kuģu dzinēju sistēmās.</p> <p>Nepilna laika studijas neklātienē tiek organizētas pēc individuāli izstrādāta studiju plāna.</p>
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	<p>Studiju kursa mērķis sekmēt studējošo spējas ekspluatēt kuģu mašīnas un sistēmas, kā arī uzturēt mašīntelpas sardzi atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem, kuģa procedūrām un labai darba praksei, sniegt zināšanas par kuģa inženiersistēmu un iekārtu uzbūvi un ekspluatācijas atbilstoši STCW konvencijas kodeksa A-III/1 un A-III/2 standarta un kuģa mehāniķa vadības/ekspluatācijas līmeņa profesijas standartu prasībām, kā arī ņemot vērā attiecīgo IMO paraugkursu rekomendācijas un citus saistošos normatīvos dokumentus.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iemācīt uzturēt un vadīt drošu mašīntelpas sardzi atbilstoši starptautiskajiem normatīvajiem aktiem un kuģa procedūrām; - izveidot prasmes darbināt galvenās spēka iekārtas un palīgmehānismus, un saistītās vadības sistēmas; - izveidot prasmes vadīt galvenā dzinēja mehānismu ekspluatāciju; - veicināt prasmes noteikt un plānot tehniskās ekspluatācijas pasākumus; - iemācīt pārraudzīt, novērtēt un uzturēt galveno dzinēju un palīgmehānismu drošu darbību.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	<p>Patstāvīgo darbu tēmas: 1. Kuģa enerģētiskā iekārta ar elektropiedziņu, 2. Dīzeļdzinēja cilindra bloks, cilindra ielikteņi. 3. Sadales vārpsta, vārpstas piedzina sadales, vārpstas izciļņi. 4. Dīzeļdzinēja sprauslas. 5. Cirkulācijas eļļošanas sistēma dzinējos. 6. Dīzeļdzinēja dzesēšanas sistēma. 7. Galvenā dīzeļdzinēja sagatavošana darbam. 8. Galvenā dīzeļdzinēja apkope ekspluatācijas laikā. 9. Kuģa galvenā tvaika turboagregāta sastāvdaļas. 10. Tvaika turbīnas un jaudas patērētāju raksturojumi. 11. Dzinēja dinamikas pamati. 12. Darbs ar mašīntelpas stimulatoru.</p> <p>Organizācija: studējošiem tiek uzdoti individuāli uzdevumi, kur tiek pārbaudīta uzdevuma risinājumu gaita un aprēķinu rezultāti. Instrukcijas apmācības moduļu uzstādīšanai studenta datorā ir pieejamas sistēmā ORTUS CBT UNITEST vai arī students var izmantot RTU LJA pieejamo infrastruktūru.</p>

Literatūra	<p>Obligātā/Obligatory:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wilbur C. Pounder's Masrine Diesel Engines and Gas Turbines. 8th edition. 2004. 884p. 2. Taylor D. Introduction to Marine Engineering. 1998. -372p. 3. Virtual Engine Room 4.8 User's Guide (19.07.2012), Engine Room Console 4.8 User's Guide (20.06.2012). 4. Virtual Engine Room 5 EC User Guide (15.12.2009). 5. Virtual Engine Room 6 User's Guide (15.09.2014). 6. Engine Room Console 6 and Engine Room Console 6 XL User's Guide (28.10.2014). 7. Unitest MS Engine Room Simulator — User Manual (03.01.2004). 8. Steam Engine Room Simulators Steam Engine Room 2 LNG. 9. Unitest Marine Training Software User Manual: Part 1 (16.07.2001), Part 2 (27.09.2001), Part 3 (03.01.2004), Part 4 (03.01.2004), Part 5 (12.11.2005), Part 6 (9.10.2007), Part 7 (01.04.2009), Part 8 (11.09.2011); Part 9 (23.04.2019), Part 10 (20.11.2019). 10. Turbo Diesel 5 User Manual (08.05.2012); 11. Unitest Medium Speed Engine Room Simulator User Manual MED3D (24.01.2010). 12. Unitest Medium Speed Engine Room Simulator User Manual MER3D (25.05.2011). 13. Unilesl Low speed Engine Room Simulator User Manual LER3DH and LER3D (29.01.2010). 14. Gas Turbine Simulator User Guide (07.09.2012). 15. Unitest Low Speed Engine Room Simulator W-Xpert (FPP and CPP version) User Guide (15.04.2013). 16. Unitest Medium Speed Engine Room Simulator PSV3D User Guide (16.03.2013). 17. High Voltage Diesel Electric Engine Room Simulator HV-DE3D User Manual (30.05.2016). 18. LNG Diesel Electric Engine Room Simulator LNG-DE3D User Manual (28.12.2016). 19. Unitest Low Speed Engine Room Simulator RT-flex50DF User's Manual (16.09.2016). 20. Unitest Medium Speed Engine Room Simulator Reefer Version User Manual Reef-MED3D (11.04.2017). 21. Unitest Low Speed Engine Room Simulator Winterthur Gas & Diesel X92 Electronically Controlled User's Manual (15.09.2020). 22. Unitest Low Speed Engine Room Simulator Winterthur Gas & Diesel X92DF Dual Fuel Electronically Controlled User's Manual (15.09.2020). <p>Papildu/Additional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Christen Knack. Diesel Motor Ships' Engines and Machinery. Diagrams. 1997. -277p. 2. Christen Knack. Diesel Motor Ships' Engines and Machinery. Text. 1997. - 61 l p. 3. Barr H. Steam and Motor Ships. -1277p. 4. Basic Power Plant Engineering. 1964. -235p. 5. Flanagan G. Marine Boilers. 1993. -120p. 6. Jackson L., Morton Reed's General Engineering Knowledge for Marine Engineers. 1990. -528p. 7. Lister E. Electric Circuits and Machines. 1068. - 425p. 8. Lamb J. The Running and Maintenance of the Marine Diesel Engines. 1958. -722p. 9. Marpol 73/78. Consolidated edition. 1997. - 419p. 10. Sterling L. Pumping Systems. 1976.-74p. 11. Morton T. Motor Engineering for Marine Engineers. Vol. 12. 1994. -299p. 12. Modern Marine Engineer's Manual: Vol. 1. 1999. -1275p. Vol. 2. 1991. -794p. 13. McGeorge H. General Engineering knowledge. 1991. -157p. 14. Materials for Marine Machinery. 1976. 1976.-385p. 15. Paterson W. Marine Engine Room. 1993.-416p.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Pamatzināšanas dabaszinātnēs vidusskolas līmenī.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Daļa	0	0	0	0
Kuģa enerģētiskā iekārta ar vienu galveno dzinēju un vienu dzenskrūvi	2	0	2	0
Kuģa enerģētiskā iekārta ar četriem galveniem dzinējiem un divām dzenskrūvēm (IMO 7.02.-1.3.3.10.)	2	2	2	2
Kuģa enerģētiskā iekārta ar elektropiedziņu	2	4	2	4
Kuģa enerģētiskā iekārta ar galveno tvaika turbīnu	2	0	2	0
Kuģa enerģētiskā iekārta ar galveno gāzes turbīnu	2	0	2	0
Ievads dīzeļdzinējos. Kloķa klaņa mehānisms. Četraktu un divtaktu dīzeļdzinēja darbības princips (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	2	0	2	0
Kompresijas pakāpe un termiskais lietderības koeficients (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	1	0	1	0
Dīzeļdzinēja pamatrāmīs un statne. Kloķvārpstas pamata gultņi, gultņa ielikteņi (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.2.3.3.; 1.3.3.2.)	2	2	2	2
Dīzeļdzinēja cilindra bloks, cilindra ielikteņi (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.)	2	3	2	3
Cilindra galvas, enkursaites, Izplūdes vārsts (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.)	2	2	2	2
Dīzeļdzinēja krustgalvis (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	1	1	1	1
Virzulis, virzuļa gredzeni, virzuļa dzesēšana, virzuļa pirksts, rotējošais virzulis (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	2	1	2	1
Klanis, klana gultņi, eļļas kanāli (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	2	1	2	1
2. Daļa	0	0	0	0
Kloķvārpsta, kloķvārpstas eļļošana, kloķvārpstas atsvari, saliekama kloķvārpsta (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	2	0	2	0
Gāzes sadales mehānisms. Ieplūdes un izplūdes vārsti, siltuma atstarpes, vārstu atsperes, vārstu piedziņa ar hidrauliku un pneimatiku (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.2.3.4.)	2	1	2	1
Sadales vārpsta, vārpstas piedziņa sadales. vārpstas izcilņi (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.2.3.4.)	2	3	2	3

Turbopūte, turbopūtes agregāts, gāzes turbīna, gaisa kompresors, gaisa dzesētāji, agregāta eļļošana (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.2.3.3.; 1.3.3.2.)	2	2	2	2
Turbopūte pie pastāvīgā gāzu spiediena. Turbopūte pie impulsa gāzu spiediena (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	1	1	1	1
Dīzeļdegvielas un augstas viskozitātes degvielas sistēma. Sildītāji, cirkulācijas sūkņi, filtri, viskozitāte, viskozi metrs (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.; 1.3.3.4.)	2	1	2	1
IGF kods. Dzinēji kuģiem uz, uz kuriem attiecas IGF Kodeksa prasības (STCW A-V/3-1; STCW A-V/3-2)	2	1	2	1
Augstspiediena degvielas sūkņu piedziņa ar izcilni un hidrauliku (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.; 1.3.3.4.)	2	1	2	1
Augstspiediena degvielas sūkņi ar plūsmāli (plunžeru). Degvielas padeves regulēšana (IMO 7.02.-1.1.1.; 1.3.3.4.)	2	1	2	1
Augstspiediena degvielas sūkņi ar vārstiem. Degvielas padeves regulēšana (IMO 7.02.-1.1.1.; 1.3.3.4.)	2	1	2	1
Dīzeļdzinēja sprauslas. Galvenās detaļas. Sprauslas ar atsperi un hidraulisko aizslēgu. Iesmidzināšanas spiediena regulēšana. Eksploatācijas faktoru iedarbība uz iesmidzināšanas kvalitāti (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	2	2	2	2
Dīzeļdegviela un augstas viskozitātes degviela. Degvielas raksturīgās temperatūras: sastingšanas, uzliesmošanās (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	1	1	1	1
Degvielas viskozitāte. Viskozitātes atkarība no temperatūras. Kinētiskā viskozitāte pirms sprauslas	1	1	1	1
Degvielas piemaisījumi: sērs, vanādijs-nātrijs, Al, Si, ūdens (<0,3%). Piemaisījumu ietekme uz degvielas aparatūras un dzinēja darbu	1	0	1	0
3. Daļa	0	0	0	0
Hidrostatiskā un hidrodinamiskā eļļošanas režīms slīdes gultņos. Eļļas ķēlis (IMO 7.04.-1.4.1.1.)	2	1	2	1
Cirkulācijas eļļošanas sistēma dzinējos ar "slapjo" karteri. Eļļas sūkņi, filtri, dzesētāji, Urbumi kloķvārpstā klani, gāzes sadales mehānisma eļļošana (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.)	2	1	2	1
Cirkulācijas eļļošanas sistēma dzinējos ar „sauso” karteri. Notek tanks, sūkņi, dzesētāji, filtri. Automātiskā eļļas dzesēšanas sistēma. Krustgalvja eļļošana. Virzuļa dzesēšana (IMO 7.02.-1.1.1.)	2	2	2	2
Turbopūtes agregātu eļļošanas sistēma Katra gultņa individuālā eļļošana. Gravitācijas eļļošanas sistēma (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.)	2	1	2	1
Lubrikatoru eļļošanas sistēma. Cirkulācijas sistēmas eļļas, lubrikatoru eļļas. Turbokompresoru eļļas (IMO 7.02.-1.1.1.)	2	1	2	1
Dīzeļdzinēja dzesēšanas sistēma. Saldūdens sistēma, aizborta ūdens dzesēšanas sistēma. Sūkņi, dzesētāji (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.)	2	2	2	2
Palaišanas un reversa sistēma. Gaisa kompresori, baloni, galvenais palaišanas vārsts, gaisa sadalītājs. Dzinēja reverss (IMO 7.04.-1.4.1.1.; IMO 7.02.-1.1.1.)	2	1	2	1
Dīzeļdzinēju attīstības tendences. Gāzes turbīnas pieslēgšana pie kloķvārpstas. Augstspiediena degvielas sistēma ar akumulatoru. Dīzeļdzinēji bez sadales vārpstas	1	1	1	1
Dīzeļdzinēja energoiekārtas raksturlielnes. Nominālā ārējā raksturlielne. Maksimālā ārējā raksturlielne. Ārējās raksturlielnes pie nepilnas slodzes. Dzenskrūves raksturlielne. Nominālā dzenskrūves raksturlielne. Hidrodinamiski smagās dzenskrūves raksturlielne. Hidrodinamiski vieglās dzenskrūves raksturlielne. Nominālās jaudas ierobežojumi (IMO 7.02.-1.2.3.2.; 1.3.3.1.; 1.1.5.)	2	1	2	1
Uz dzenskrūvi darbojošu divu dīzeļdzinēju raksturlielnes, kuri savā starpā ieslēgti sinhroni vai asinhroni. Dīzeļdzinēja raksturlielnes energoiekārtā ar elektropiedziņu (IMO 7.02.-1.2.3.1.; 1.1.5.)	2	1	2	1
Galvenā dīzeļdzinēja sagatavošana darbam. Degvielas sistēmas sagatavošana. Eļļas sistēmas sagatavošana. Dzesēšanas sistēmas sagatavošana. Palaišanas sistēmas sagatavošana. Kloķvārpstas griešana un dzinēja izmēģinājuma palaišana (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.1.1.; 1.3.3.3.; 1.3.3.4.; 1.3.3.5.; 1.3.3.6.; 1.3.3.7)	2	2	2	2
Galvenā dīzeļdzinēja ieviešana režīmā. Dzinēja siltumspiedze ievadot režīmā (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.6.)	2	1	2	1
Galvenā dīzeļdzinēja apkope eksploatācijas laikā. Dīzeļdzinēja eksploatācijas jaudas un to izvēle. Galvenie agregāti, kuri periodiski jākontrolē eksploatācijas laikā (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.; 1.3.3.8.; 1.3.3.9.)	2	1	2	1
Galvena dīzeļdzinēja apkope eksploatācijas laikā. Eļļošanas sistēmas apkope. Dzesēšanas sistēmas apkope (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.)	4	2	4	2
Galvenā dīzeļdzinēja apkope eksploatācijas laikā. Degvielas sistēmas apkope. Palaišanas un skalošanas sistēmas apkope (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.)	4	2	4	2
Galvena dīzeļdzinēja apkope eksploatācijas laikā. Dīzeļdzinēja sagatavošana manevriem un apturēšana (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.)	2	3	2	3
Galvenā dīzeļdzinēja apkope apstākļos un slodzes režīmos, atšķirīgos no normālajiem. Dīzeļdzinēja eksploatāciju ar pārslodzi. Dīzeļdzinēja eksploatācija ar mazu slodzi un vai tukšgaitā (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.; 1.3.3.8.; 1.3.3.9.)	2	1	2	1
Galvenā dīzeļdzinēja apkope apstākļos un slodzes režīmos, atšķirīgos no normālajiem. Eksploatācija pie palielinātas kuģu gaitas pretestības vētras laikā un ledus apstākļos. Dīzeļdzinēja eksploatācija kuģa manevru laikā. Dīzeļdzinēja eksploatācija ar izslēgtu cilindru. Dīzeļdzinēja eksploatācija ar atslēgtu turbokompresoru. Dīzeļdzinēja piestrād (IMO 7.04.-1.4.3.1.; IMO 7.02.-1.3.3.; 1.3.3.8.; 1.3.3.9.)	4	2	4	2
Kuģu mašintelpas stimulators ar vidējo apgriezieni galveno dzinēju. Iekārtas uzbūve un struktūra. Eksploatācijas procedūras. Palīgiekārtu un sistēmu eksploatācija. Dīzeļdzinēju eksploatācija. Kļūmju (defektu) meklēšana.	5	5	5	5
Izstrādā kuģa tehniskās eksploatācijas plānus un grafikus (IMO 7.02.-1.3.3.)	2	1	2	1
4. Daļa	0	0	0	0
Ievads turbīnās. Vienpakāpes tvaika turbīna. Turbīnu korpusu uzbūve un korozija Rotors, gultņi, disks ar lāpstņām, sprauslas aparāts. Darbības princips (IMO 7.04.-1.4.1.2.; IMO 7.02.-1.1.2.1.; 1.1.2.2.; 1.3.3.21; 1.3.3.23.)	1	1	1	1

Aktīvas un reaktīvās turbīnas pakāpe. Spiediena un ātruma grafiki. Turbīnu lāpstiņu un viņu komponentu materiāli (IMO 7.04.-1.4.1.2.; IMO 7.02.-1.1.2.1.; 1.3.3.21; 1.3.3.23.)	2	1	2	1
Daudzpakāpju tvaika turbīnas, atpakaļgaitas pakāpe (IMO 7.02.- 1.3.3.21; 1.3.3.23.)	2	1	2	1
Tvaika turbīnu vibrācijas, rezonanse un kritiskie apgrīzieni, signalizācijas avārijas sistēmas, apturēšanas sistēmas (IMO 7.02.-1.1.2.1.; 1.1.2.3.; 1.3.3.21; 1.3.3.23.)	2	1	2	1
Kertisa rats. Daudzpakāpju turbīnas. Rotors, pakāpes, labirinta blīvējumi, dumess (IMO 7.04.-1.4.1.2.; IMO 7.02.-1.1.2.2.)	2	4	2	4
Daudzpakāpes turbīnas inducētā un efektīvā jauda. Mehāniskais un efektīvais lietderības koeficients	2	0	2	0
Kuģa galvenā tvaika turboagregāta sastāvdaļas. Augstspiediena un zemspiediena turboagregāts, Galvenais kondensators, reduktors. radiālie gultņi un atturgultnis (IMO 7.04.-1.4.1.2.; IMO 7.02.-1.3.3.21; 1.3.3.23.)	1	4	1	4
Gāzu turbīnu tipi, monitoringa un kontroles sistēma (IMO 7.04.-1.4.1.2.; IMO 7.02.-1.1.3.2.)	2	1	2	1
Gāzes turbīna. Gaisa kompresors. Gāzes turbīna. Degšanas kameras. (IMO 7.04.-1.4.1.3.; IMO 7.02.-1.1.3.1.)	2	1	2	1
Kuģa galvenā gāzes turboagregāta sastāvdaļas. Zemspiediena kompresors. Augstspiediena kompresors Degšanas kamera. Degvielas sistēma, palaišanas sistēma (IMO 7.04.-1.4.1.3.; IMO 7.02.-1.1.3.2.)	1	1	1	1
Turbīnu sprauslas aparātu uzbūve. Aktīvās un reaktīvās turbīnas pakāpes. Darba lāpstiņu stiprināšana (IMO 7.02.-1.1.2.1.)	2	1	2	1
Turbīnu rotorī. Rotori ar uzmontētiem diskkiem. Viengabala trumuļa tipa rotors. Viengabala rotors ar diskkiem. Turbīnu diagrammas. Pacentrējošais radiālais gultnis. Pašcentrējošais atturgultnis	4	0	4	0
Turbīnu blīvslēgi. Rotorā griešanas mehānisms. Kondensatori. Eļļošanas sistēma Gravitācijas eļļošanas sistēma (IMO 7.02.-1.1.3.2.)	2	1	2	1
Viendimensijas gāzes plūsmas galvenie vienādojumi. Nepārtrauktības vienādojums. Enerģijas vienādojums. Gāzes turbīnu termiskais lietderības koeficients, siltumbalance (IMO 7.02.-1.1.3.1.)	2	1	2	1
Gaisa un gāzes plūsma kanālos. Lavalas sprausla. (IMO 7.02.-1.1.3.1.)	2	1	2	1
Ass turbīnas pakāpes teorijas pamati. Reaktivitātes pakāpe.	1	0	1	0
Gāzes iztecēšanas trīsstūri no turbīnas pakāpes. Gāzes spiediens uz darba lāpstiņām. Pakāpes griezes moments, jauda un darbs (IMO 7.02.-1.3.3.21; 1.3.3.23.)	2	1	2	1
Pakāpes aploces lietderības koeficients. Pakāpes ātruma koeficients. Aktīvās un reaktīvās pakāpes optimālais ātruma koeficients. Divpakāpes turbīnas gāzes izplūdes ātruma koeficienti. Zudumi turbīnas pakāpē	2	1	2	1
Turbīnu darba lāpstiņu vibrācijas. Lavalas tipa vienpakāpes turbīnas rotora vibrācijas. Rotorā vibrācijas elastīgos gultņos	3	3	3	3
Tvaika turbīnas un jaudas patērētāju raksturojumi. Turbīnas ārējā raksturlīkne. Dzenskrūves raksturlīkne	1	4	1	4
Tvaika turbīnu jaudas regulēšana. Kvalitatīvā regulēšana. Kvantitatīvā regulēšana. Jauktā regulēšana. Tvaika parametru izmaiņā	1	1	1	1
Tvaika turbīnu sagatavošana darbam, palaišana, ieviešana režīmā un ekspluatācijā (IMO 7.04.-1.4.3.2.)	2	0	2	0
Kuģu mašintelpas simulators ar kuģa tvaika un gāzes turbīnu. Tvaika turbīnas agregāta apkošana. Agregāta sagatavošana darbam. Agregāta uzsildīšana darbam. Palaišana un ekspluatācija (IMO 7.04.-1.4.3.2.; IMO 7.02.-1.1.3.2.)	2	1	2	1
Kuģu mašintelpas simulators ar kuģa tvaika un gāzes turbīnu. Tvaika turbīnas ekspluatācija pārejas režīmos. Izvešana no ekspluatācijas. Turbīnas apkošana stāvēšanas laikā (IMO 7.04.-1.4.3.2.)	2	0	2	0
Kuģu mašintelpas simulators ar kuģa tvaika un gāzes turbīnu. Tvaika turboagregāta galvenās kļūmes. Tvaika turbīnu ekspluatācijas avārijas gadījumos (IMO 7.02.-1.3.3.21; 1.3.3.23.)	2	1	2	1
Tvaika turbīnu tehniskās pārbaudes. Sagatavošana revīzijai. Turbīnu revīzijas secība. Turboagregātu pārbaude pēc revīzijas	1	1	1	1
5. Daļa	0	0	0	0
Ideālie cikli. Otto cikls. Dīzeļa cikls. Jauktais cikls. Ciklu termiskais lietderības koeficients (IMO 7.02.-1.2.4.)	2	2	2	2
Ciklu efektivitāte pie dažādiem darba cikla parametriem. Ciklu termiskais lietderības koeficients analītiskā veidā. Termiskā lietderības koeficienta analīze (IMO 7.02.-1.1.1.)	2	12	2	12
Piepildījuma process. Piepildījuma koeficients. Saspiedes process. Saspiedes procesa politropas pakāpes rādītājs. Gaisa spiediens un temperatūra saspiedes procesa beigās. Degmašīnma sagatavošana. Degvielas sadalīšanās degšanas kamerā 20 — 30 mkm iemesli. Degšanas kamera. Degvielas uzliesmošanas un sadegšanas fizikas pamati. Uzliesmošana. Degvielas sadegšana. Ekspluatācijas faktoru ietekme uz degšanas procesu.	3	2	3	2
Degšanas process. Molu skaits viena kilograma degvielas sadegšanai. Gaisa pāruma koeficients. Degšanas vienādojums. Izpletes process. Izpletes procesa politropas pakāpes rādītājs. Spiediens un temperatūra izpletes procesa beigās. Turpmākās izpletes koeficients. Darba procesa enerģētiskie rādītāji. Vidējais indicētais spiediens analītiskā veidā. Darba procesa enerģētiskie rādītāji. Cilindra indicētais jauda. Dzinēja indicētais jauda. Mehāniskais lietderības koeficients. Dzinēja efektīvā jauda.	3	2	3	2
Darba procesa ekonomiskie rādītāji. Dzinēja indicētais, efektīvais lietderības koeficients. Īpatnējais un efektīvais degvielas patēriņš. Siltuma balanss un siltuma zudumu utilizācija. (IMO 7.02.-1.1.1.)	1	2	1	2
Dzinēja dinamikas pamati. Virzuļa ātrums un paātrinājums. Pirmās un otrās kārtas inerces spēki kloķa kļūmes mehānismā. Šo spēku slāpētāji. Spēki un momenti kloķa kļūmes mehānismā. Griezes moments. Kloķvārpstas nevienmērīgā rotācija. Dīzeļdzinēja garensvārstības un šķēsvārstības. Griezes (vērpes) svārstības dīzeļdzinēja energoiekārtā. Griezes pašsvārstību frekvences. Griezes uzspiesto svārstību avoti. Griezes svārstību rezonanses. Griezes svārstību slāpētāji.	3	4	3	4
Zemapgriezīgu galvenā dzinēja mašintelpas stimulators. Ievads. Simulatora uzbūve un struktūra. Kontroles sistēmas (IMO 7.04.-1.4.3.4.)	4	4	4	4

Zemapgriezīnu galvenā dzinēja mašīntelpas stimulators. Eksploataācijas procedūras. Palīgiekārtu un sistēmu eksploataācija. Dīzeļdzinēju eksploataācija. Kļūmju (defektu) meklēšana. Atrast un novērst sekojošus defektus un novirzes no normas: Galvenā dzinēja eksploataācija. Degvielas sistēmas eksploataācija. Eļļošanas sistēmas eksploataācija. Saspiestā gaisa sistēmas eksploataācija (IMO 7.04.-1.4.3.4.)	4	8	4	8
Zemapgnezienu galvenā dzinēja mašīntelpas simulator. Kļūmju (defektu) meklēšana. Atrast un novērst sekojošus defektus un novirzes no normas: Tvaika sistēmas eksploataācija. Dzesēšanas sistēmas eksploataācija. Dīzeļdzinēja eksploataācija. Satekūdeņu un balasta sistēmas eksploataācija. Stūres mašīnas eksploataācija (IMO 7.04.-1.4.3.4.)	2	4	2	4
Zemapgriezīnu galvenā dzinēja mašīntelpas simulator. Droša sardzes pienākumu pildīšana mašīntelpā. Sardzes laikā veicamie pienākumi. Pienākumi nodot sardzi. (IMO 7.04.-1.4.3.4.)	2	4	2	4
Galvenā dzinēja ar tvaika turbīnu mašīntelpas simulator. Kļūmju (defektu) meklēšana. Atrast un novērst defektus un novirzes no normas. (IMO 7.04.-1.4.3.4.)	6	4	6	4
Kopā:	176	144	176	144

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
<p>Zināšanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pārzina mašīntelpas sistēmu uzbūves un darbības pamatprincipus, tostarp kuģu dīzeļdzinēju, kuģu ūdens tvaika turbīnu un kuģu gāzes turbīnu; - pārzina konstrukcijas īpatnības un darbības principus kuģa dīzeļdzinējam, kuģa tvaika turbīnām, kuģa gāzes turbīnām; - pārzina dīzeļdzinēja, tvaika un gāzu turbīnu darbības parametrus, tostarp rotācijas ātrumu, jauda un degvielas patēriņu. 	<p>Metodes: patstāvīgais darbs, praktiskie uzdevumi izmantojot mašīntelpas trenāžieri, pārbaudes darbi, noslēguma pārbaudījums.</p> <p>Kritēriji</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Spēj parādīt padziļinātas zināšanas par mašīntelpas sistēmu uzbūves un darbības pamatprincipiem. 2) Pārzina konstrukcijas īpatnības un darbības principus kuģa dīzeļdzinējam, kuģa tvaika turbīnām, kuģa gāzes turbīnām. 3) Pārzina dīzeļdzinēja, tvaika un gāzu turbīnu darbības parametrus.
<p>Prasmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spēj patstāvīgi praktiski izmantot apgūto teoriju par sagatavošanos, darbināšanu, defektu konstatēšanu un nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai novērstu bojājumu radīšanu citiem mehānismiem vai vadības sistēmām galvenajam dzinējam un ar to saistītajiem palīgmehānismiem, tvaika katlam un ar to saistītajiem palīgmehānismiem, tvaika sistēmām un citiem palīgmehānismiem, tostarp saldēšanas, gaisa kondicionēšanas un ventilēšanas sistēmām; - spēj pārraudzīt, novērtēt un uzturēt galveno enerģētisko iekārtu, palīgmehānismu un saistīto sistēmu drošu darbību; - spēj eksploatēt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus, degvielas, eļļošanas, balasta un citas sūkņēšanas sistēmas atbilstoši noteiktajām prasībām, nodrošinot to darbības nepārtrauktību un atbilstību kuģa eksploataācijas režīmam; - spēj tehniski pareizi apkopt kuģu dīzeļdzinējus, kuģu turbīnas; - prot efektīvi eksploatēt, novērot, novērtēt veiktspēju, uzturēt drošību dzinējā un palīgmehānismos. 	<p>Metodes: patstāvīgais darbs, praktiskie uzdevumi izmantojot mašīntelpas trenāžieri, pārbaudes darbi, noslēguma pārbaudījums.</p> <p>Kritēriji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Spēja patstāvīgi praktiski izmantot apgūto teoriju par sagatavošanos, darbināšanu, defektu konstatēšanu un nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai novērstu bojājumu radīšanu citiem mehānismiem vai vadības sistēmām. 2) Spēja patstāvīgi praktiski pārraudzīt, novērtēt, uzturēt un eksploatēt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus. 3) Spēja patstāvīgi praktiski tehniski pareizi apkopt kuģu dīzeļdzinējus un kuģu turbīnas. 4) Spēja patstāvīgi praktiski izmantot apgūto teoriju par dzinēja un palīgmehānismu efektīvu eksploataāciju, novērošanu, veiktspējas novērtēšanu un drošības uzturēšanu.
<p>Kompetences:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spēj demonstrēt savu kompetenci atbilstoši STCW konvencijas Kodeksa A-III/1 un A-III/2 sadaļas prasībām: 1) darbināt galvenās spēka iekārtas un palīgmehānismus, un saistītās vadības sistēmas; 2) vadīt galvenā dzinēja mehānismu eksploataāciju; 3) noteikt un plānot tehniskās eksploataācijas pasākumus; 4) pārraudzīt, novērtēt un uzturēt galveno dzinēju un palīgmehānismu drošu darbību. 	<p>Metodes: patstāvīgais darbs, praktiskie uzdevumi izmantojot mašīntelpas trenāžieri, pārbaudes darbi, noslēguma pārbaudījums.</p> <p>Kritēriji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mehānismu uzbūve un darbība ir saprotama un tiek paskaidrota, izmantojot zīmējumus/norādījumus. 2) Darbības tiek plānotas un veiktas saskaņā ar pieņemtajiem noteikumiem un procedūrām, lai nodrošinātu darbību drošumu un novērstu jūras vides piesārņošanu. 3) Tiek ātri atklātas novirzes no normas. 4) Iekārtu un mašīntelpas sistēmu jauda konsekventi atbilst prasībām, tostarp komandtiltiņa komandām, attiecībā uz ātruma un virziena izmaiņām. 5) Tiek ātri atklāti mehānismu darbības traucējumi, un tiek noteikti pasākumi, lai nodrošinātu kuģa un iekārtas vispārējo drošību, ņemot vērā dominējošos apstākļus un nosacījumus. 6) Atbilstoši izskaidro konstrukcijas īpatnības un darbības principus. 7) Darbību plānošana un sagatavošana ir piemērota energoiekārtu konstrukcijas parametriem un pārgājiena vajadzībām.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgais darbs	10
Praktiskie uzdevumi izmantojot mašīntelpas trenāžieri	30
Pārbaudes darbi	20
Noslēguma pārbaudījums	40

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	1.5	0.5	0.5	0.0	*		
2.	1.5	0.5	0.5	0.0	*		
3.	3.0	1.0	1.0	0.0	*		
4.	3.0	1.0	1.0	0.0	*		
5.	3.0	1.0	1.0	0.0		*	